

NÉMETORSZÁG ÉS A BOLSEVIZMUS.

I.

ISMERETES AZ A VÁD, amelyet „a szövetséges és társult hatalmak“ propagandája világszerte elterjesztett Németország ellen. Abban áll ez a vád, hogy az oroszországi bolsevista bitorlókat ő ültette nyeregbe, sőt Lenin, Trockij és társai nem mások, mint német ügynökök, a bolsevista lázadást Oroszországban az ő segítségükkel maga a német vezérkar készítette elő s a német birodalmi bank, valamint más német pénzintézetek pénzügyileg támogatták.

Kezünkben van egy Svájcban kiadott vaskos füzet, melyet a Committee on public information United States of America bocsátott közre még 1919-ben s 70 okiratot ismertet teljes szövegében, amely a „német-bolsevista összeesküvés“ vádját van hivatva bebizonyítani. Egyáltalán nincs módunkban ezeknek az okiratoknak hitelességét tárgyilagosan megvizsgálni s azért e füzet állításaival nem szállunk vitába. Foglalkoznunk kell azonban azzal a Magyarországon is ismeretes tényvel, hogy Lenin valóban Németországon át tért vissza Oroszországba a bolsevizmus kitérőése előtt, eddig nem ismert tökélyre vinni a demagógiát s megalapítani a terrornak a világtörténelemben eddig példátlan cinikussággal és vérengzéssel végrehajtott uralmát.

II.

1912-ben Lenin Galíciában telepedett meg s Krakkóban a bolsevista agitáció bizonyos különleges középpontját rendezte be. Az Oroszországban szított társadalmi és politikai forradalomnak azok az ügynökei és jelentékenyebb vezetői, akik céljaikkal tisztában voltak, itt keresték őt fel, hogy vele a mozgalom szervezését megbeszéljék s utasításait átvegyék. Bjelij-Dunajec nevű falucskában lakott Lenin, mikor a világháború kitört. Naponta kerékpáron járta meg az utat a vasúti töltés mellett a szomszédos Poronin falu postájáig. Ebben a faluban egyébként megbeszélte találkozói is voltak több ott meghúzódott elvtársával. Rövidesen azonban mint kém, gyanúba került s az osztrák csendőrség letartóztatta. Ha a katonai hatóságok kezébe kerül, aligha menekül meg a kötélből, hiszen életmódja és titokzatos egyénisége a kritikus időkben éppen elég alap lehetett arra, hogy a hadszíntérré vált tartomány hadbírósa vele rövid úton elbánjon. Pillanatok alatt sikerült azonban megteremteni az összeköttetést az osztrák szociáldemokrata párttal, amelynek egyik vezetője, Adler Viktor magánál Stürgkh gróf miniszterelnöknél járt közbe érdekében s azzal érvelt, hogy egyrészt az orosz munkásságban Ausztria ellen nagy elkeseredést keltene a Lenin ellen való büntető eljárás, másrészt Ausztriára kétségtelen előny, ha ez a radikális orosz forradalmár az eddigi irányban bántatlanul dolgozhat tovább. A szerencsétlen miniszterelnök,

akit később a közbenjáró fiának orgyilkos golyója sebzett halálra, meggyőzőnek tartotta az érvelést s elrendelte Lenin szabadon bocsátását. Némi hatósági akadékoskodás után, még 1914. év végén, sikerült aztán Leninnek Svájcba eljutnia s Zürichben letelepednie.

1917 februárjában bekövetkezett az orosz összeomlás, amelyre Lenin számított s amelyre terveit építette. Amint ismeretes, ez az összeomlás a demokratikus köztársaság kikiáltásával kezdődött. Lenin tudván, hogy ideje elérkezett, mentői gyorsabban szeretett volna visszatérni Oroszországba. Ez azonban nehéznek bizonyult, mert az entente államai megtagadták tőle az átutazó engedélyt. Sikerült azonban neki hamis svéd útlevél megszerzése, ezzel óhajtott mint siketnéma Svédországon keresztül Oroszországba menni, minthogy egy szót sem tudott svédül. Am a terv kétségtelenül kockázatos lévén, azt később elvetette. Így került a sor arra a hírhedt utazásra, amelyet „leólmozott vasúti kocsikban“ tett meg Németországon keresztül. Ez az utazás lett a Németország ellen emelt bolsevista-pártfogás vádjának egyik legismertebb tárgyi alapja. Ennek az utazásnak története azonban mindössze annyi, hogy a német szociáldemokrácia baloldali töredékei, Liebknecht Károllyal élükön, tárgyalásokat kezdtek a német hatóságokkal Lenin átutazásának megengedése végett. Ezek a tárgyalások eredményesek lettek s Lenin valóban Németországon és Finnországon keresztül jutott el Szentpétervárra, hogy megkezdje borzalmas művét. Bizonyos azonban az, hogy Lenin barátai és szövetségesei csak célszerűségi okból választották a németországi utazást s ebben a német kormánynak semmiféle tervszerű része nincsen.

III.

Franciaország közvéleménye azonban Leninnek Oroszországba való átfuvarozását Németország bűnének tekinti s nem szűnik meg a világot emlékeztetni arra, hogy az I. internacionálnak, mint nemzetközi munkásszövetségnek a romboló lázadás szellemével való megtöltése nem francia s nem angol gondolat, hanem két német-zsidó műve, Marx Károly és Engels Frigyesé, összehasonlítva Franciaország szövetségesének, a cári Oroszországnak elbukását az 1870-iki francia tragédiával s ott Lenin aknamunkájában, itt Marx és Engels tanításaiban fedezi fel a bismarcki eszmét és a pángermánizmus leplezett eszközeit. A francia sajtó sűrűn hangoztatja, hogy a III. internacionale a békeszerződések után nyomban munkába fogott abból a célból, hogy megmérgezze a győzteseket és kiközvetesse ekként a német revanche útjait. Nem kívülről ostromolják már Franciaországot — kiált fel az egyik nagy francia napilap — „à la faveur d'une paix scélérate“ az ellenség a haza határain belül visszaszerezte összes állásait, hogy nagy szociális alkotásokat követelve megbomlassza idegeinket, megrendítse hitünket a haza jövőjében, az örületbe kergessen minket a kétség és remény közt való hányódásainkban, amíg végül is megszűnik a polgári áldozatkészség, a kormány gyáva lesz és habozó, mi mind pedig tántorgunk, látásunk elhomályosul, nem fogjuk tudni többé, hol találjuk a jót s merről fenyegtet a gonosz.

Az tény, hogy a francia munkásosztály alaposan meg van fertőzve a bolsevista agitátorok tanításaitól; a fertőzés eljutott a katonaságba, a haditengerészetbe, a hivatalnoki és közoktatásügyi szervezetekbe is. Sokan látják tisztán ennek igen nagy veszedelmességét, a francia parlamentben sokszor csatáznak a bolsevista agitátorok és szegődvényeseik kérlelheteretlen üldözéséért, ám a szociáldemokrácia ereje és a hangzatos jelszavakba szerelmes francia közéleti szellem elég súlyos tényező annak meggátlására,

hogy a gyökeres tisztogatás és megtorlás elkövetkezzék. Így merednek vad tekintetek Németországra, mint a bolsevista Összeesküvés bűnrészesére, talán azért is, hogy a német bosszúállás rémképével ijesszék meg azokat, akik a bolsevistákban csak a szólásszabadsággal visszaélők nem túlságosan veszélyes tömegeit hajlandók szemlélni.

IV.

Pedig Németország sem most, sem a múltban nem szolgált arra a gyanúra, hogy a szó szoros értelmében a világfelforgató bolsevizmust pártfogolta vagy tenyésztette volna. 1918 decemberében megalakul a németországi kommunista párt, amely Spartacus-szövetség néven vált ismertté és hírhedtté. Már 1919 januárjában véres harcok folynak a munkásosztály felfegyverzésének jelszavával; ám maga a többségi szocialista pártból való hadügyminiszter, Noske, az arcvonalon szolgált tisztokból és harcosokból megbízható fegyveres erőt szervez, kegyetlenül megtorolja a Spartacusok gáztetteit, főkolomposaik, Liebknecht Károly és Luxemburg Róza életükkel fizetnek. Márciusban a Spartacusok újból sztrájkot kezdenek, amire válaszul a német kormány kihirdeti a rögtönbíráskodást. Csakhamar újból kitörnek az utcai harcok, amelyhez hasonló ádáz és véres küzdelmet még nem látott Berlin. A bolsevisták meggyilkolnak minden rendőrt és a kormányhoz hű katonát, akit csak érnek; viszont a kormány csapatai sem kegyelmeznek senkinek. Március 14-én a Spartacus-mozgalom teljesen leverte, 1200 halottat és 1000 sebesültet számoltak össze a harc végén. A bajorországi tanácsköztársaság 1919-ben, a Kapp-féle államcsínyt követő vesztfáliai fölkelés 1920-ban, a Középnémetországban megalakult vöröshadsereg véres zavargásai 1921-ben, a hamburgi összeesküvés 1923-ban mind szembetalálja magát Németország túlnyomó többségeinek kemény ellenállásával és a kormány kíméletet és alkut nem ismerő erélyével. Mindez nem a mellett bizonyít, hogy a német közvélemény vagy a hivatalos világ bűnrészesé volna a bolsevista felforgatásnak akár egyenes támogatás, akár bűnös elnézés révén. Ki kell emelnünk, hogy Németország kezdettől fogva mind a mai napig minden, a közrendet és az állam biztonságát veszélyeztető bolsevista megmozdulás ellen a közvélemény egyhangú helyeslése mellett a legcéltudatosabban és eddig minden gyengeség nélkül járt el. Volt eset rá, hogy a köztársaság védelméről szóló törvény alapján hónapokig szüneteltette a kommunista párt működését, középponti irodájának iratait és pénztárát lefoglalta, lapjai megjelenését felfüggesztette, a kommunista képviselőket elfogatta és sok „elvtárs“ került bírói ítélet alapján börtönbe és fogházba. Egy francia kommunista lap 1924-ben szömyüködvé említi fel, hogy a szocialista Ebert uralma alatt 6000 kommunista munkást börtönöztek be a német hatóságok. Ismeretes a német Cseka bűnpere, amelyben a német kommunisták középponti forradalmi bizottságának tagjai kivégzéseket végrehajtó alosztályt alakítottak több németországi államférfi meggyilkolása végett. Ennek a bizottságnak három fejét a lipcsei törvényszék 1925-ben halálra ítélte. Ekkor írta maga a szociáldemokrata Vorwärts, hogy a német kormánynak meg kell fontolnia azokat a rendszabályokat, amelyek egyszer s mindenkorra kizárják azt, hogy egy úgynevezett barátságos állam kormánya német földön gyilkosok szervezeteit létesíthesse és fegyveres zavargást szíthasson külön e célra szerződötetett egyénekkel. A kommunista propaganda pedig nem késlekedett azt harsogni szertesztét, hogy a lipcsei ítélet nem egyéb, mint a fehér terror nemzetközi harcának egyik megnyilvánulása.

V.

Viszont az is egészen bizonyos, hogy a németországi kommunista párt a kontinens egyik legnagyobb szervezete s mint ilyen, Szovjet-Oroszország egyik legnagyobb európai reménysége. Az 1924. decemberi választásokon 2,708.000 szavazat esett a kommunisták javára. Nem jogosulatlanul lehet megállapítani tehát, hogy a proletár-forradalom szegődöttjei nagy mozgató erőt képviselnek a német birodalomban. Nem is olyan régen láthattunk Berlin utcáin zárt sorokban felvonulni mintegy 10.000 férfit és nőt orosz tányérsapkával vagy vörös főveggel vörös zászlók alatt, abcugolva a Luther-kormányt és a szociáldemokráciát, míg mögöttük tisztas távolban fegyveres és páncélautas rendőrségi kirendeltség haladt.

Az is bizonyos, hogy a német politikai irodalom fejti ki a legbuzgóbb tevékenységet abban, hogy a bolsevista felfogás pokoli terveit, amelyek lényegileg egészen egyszerű tömeglélektani fogásokon alapulnak és semmi közük sincs a tömegeknek teljességgel felfoghatatlan tudományos rendszerekhez, a tudományos rendszerezés hajszálfinom módszerével politikai és gazdasági dotrinákká dolgozza fel, amivel önkéntelenül is hozzájárul ahhoz, hogy a bolsézizmus tudományos alapjainak és elméleti rendszerének kutatásával utánzókat neveljen és a dolog lényege felől a figyelmet levonja. (L. Wilhelm Mauthner: Der Bolschevismus. Voraussetzungen, Geschichte, Theorie. Zugleich eine Untersuchung seines Verhältnisses zum Mamsmus.)

Az is tény, hogy Németország 1922 áprilisában megkötötte Szovjet-Oroszország képviselőjével, Csicserinrel a híres „rapallói szerződést“, amelyet két hó múlva törvénybe iktatott a birodalmi gyűlés. Viharos tiltakozást váltott ki ez a szerződés a szövetséges és társult hatalmak körében s különösen Franciaország izgatott ellene s megsemmisítését követelte. Ez a békeszerződés, amelyben Németország lemondott a háborút megelőző időben keletkezett követeléseiről és a szocializálásokból eredt veszteségeiről, Oroszország pedig a versaillesi szerződésből folyó jótételi igényeiről, oly kapcsolatot teremtett a két birodalom között, amely fenyegetésnek is beillett a győztes ellenségekkel szemben. A Daily Mail állítólag hiteles közlése szerint a szerződés egyik pontjában Oroszország felhatalmaz német nagyiparosokat arra, hogy Oroszország különböző gyártelepein hadiszert gyártsanak. A francia sajtó nem győzte figyelmeztetni a nagy és kis antant népeit arra a veszedelemre, mely a békét fenyegeti a német-bolsevik blokk megalakulásával. Németország nyugodtan válaszolta erre azt, hogy nem Németország volt az első, amely külön tárgyalást kezdett a szovjet-unióval, megtették azt már előtte és tudtán kívül más államok is. Aminthogy igaz az is, hogy Franciaország, amely szemére hányja Németországnak a szovjet-barátságot és Csicserin látogatását, a londoni szakítás után is szintén diplomáit összekötötte áll a szovjet-unióval és éppen úgy nem követte a szakítás terén Angliát, mint Németország. E szerződés alapján Németországot a szovjet-unió szövetségesének kell tekintenünk, amint ezt a moszkvai Izvesztia egyik vezércikke 1924-ben így állapítja meg: „A rapallói szerződés mérföldköve a nemzetközi politikának és annak bizonyossága, hogy két nagy nép kibékült egymással és felismerte közös gazdasági érdekeit és bizonyos irányban közös politikai céljait.“ (L. Gustave Gaütherot: Le monde communiste.)

VI.

Ezekben kíséreltük meg azoknak az adatoknak vázlatos összefoglalását, amelyek alkalmasak arra, hogy megítéljük Németországnak és a bolseviz-

musnak viszonyát. Hogy Németország elszigeteltségében szövetségest keresett, ez lélektanilag megérthető. Hogy politikailag helyesen cselekedett-e, arra bajos lenne igennel válaszolnunk. Egy dolog, amiből ki kell indulnunk, mindenesetre bizonyos. Az, hogy sem Lenin, sem Csicserin, Trockij és Zinovjev nem képviselik az orosz népet. Alig képviselik azt a pár százezer embert is, akik az orosz kommunista pártszervezet tagjai s mint ilyenek, egy új hűbéruralom kizárólagos osztályosai a 160 millió Oroszországban. Minden valószínűség szerint az a majdnem kacagtató igazság fog kiderülni egykor, hogy a III. Internacionále diktátorai néhány száz különböző nációjú hóhér nevében beszélhettek csak, mert ezek védik elszántan az ő személyi biztonságukat a megfélemlítés minden módszerével. Nem ismerjük a megkötött szövetségi szerződés pontjait, azt sem tudjuk, hozott-e ez a szerződés valamely kézzelfogható hasznot eddig Németországnak. Annyi azonban megállapítható, hogy a bolsevista felforgatás tényezői e szerződés megkötése óta erősödtek meg Németországban, a diplomáciai és kereskedelmi összeköttetés, valamint a pártszervezkedés szabadsága révén a lázadás műve eléggé nem ellenőrizhető módon épül s kiszámíthatatlan belső és külső politikai veszedelmeket hordoz magában. Megállapított tény, hogy Moszkva európai propagandájának egyik központja Berlin s az eddig felfedezett magyarországi, valamint az ausztriai bolsevista összeesküvések számai oda mindig elvezettek. Az is fikció, ami a német politikának egyik alapja, hogy a polgárháborút, a fosztogatást és a művelődés eddigi eredményeinek elpusztítását hirdető III. Internacionále elvászlandó a szovjet-kormánytól. Hamis tétel ez, amellyel Moszkva éveken át az orránál fogva vezette Angolországot, ahol vannak legalább is olyan mesterei a diplomáciának és az üzletnek, mint Németországban. A III. Internacionále által megvalósított sötét és vérengző párturalom egyik szerve a szovjet-kormány, az ezzel kötött szerződés tehát egy állam politikájának sem lehet alapja s egy ilyen szerződésre nem lehet építeni a jövőt. Biztosra lehet venni, hogy a világ népei tán már a közeljövőben általános szövetséget fognak létrehozni a szovjet erkölcsi és gazdasági elszigetelésére, aminek vége a szovjet-rémuralom csúfos bukása lesz. Ha pedig előbb tűnik el a barbár sülyedésnek ez a példátlan szégyenfortlja, vajjon az utána jövő uralom hálás lehet-e Németországnak a szovjet erkölcsi támogatásáért?

VII.

Mindezek után jogosan merül fel az a kérdés, miként lehetséges Németországban, ahol a katolikus centrum-pártnak döntő súlya van, ez a „le flirt germano-russe“ miként lehetséges egyáltalában az összeköttetés azzal a magát kormányának nevező társasággal, amely hadat üzent a vallás, a jog és szabadság eszméjének, hadat üzent az egész nyugati civilizációnak s amely uralma területén orvul meggyilkolt ártatlanok százezreinek vérével szennyezte be kezét?

Ha erre a kérdésre feleletet keresünk, azt hisszük, nem kell belebonyolódnunk a német pártviszonyok érdekes szövedékébe. Nem kell szólnunk a legnagyobb pátról, a szociáldemokrata pátról, nem kell szólnunk a centrum jobb- és balszámának egymástól elütő gondolkozásmódjáról; arról sem, hogy a katolikus centrumnak éppenséggel nincs oka támadni a weimari alkotmányt és az ahhoz ragaszkodó szellemet, mert ez az alkotmány elvitázhatatlanul nagyobb szabadságot adott a katolicizmusnak, mint a régi. Nem kell szólnunk a német nemzeti pátról, mely erős és sovíniszta, a német nagyipar pártjáról, a néppártról, sem arról, miért vannak néha fegyverbarátságban a völksich (fajvédő) pártiak a kommunisták pártjával, amely utóbbinak — amint láttuk — számbeli ereje sem kicsinylendő.

A pártviszonyok taglalása sok érdekes következtetésre adna okot, de mész-szré vezetne a feltett kérdés megoldásától.

Ugyancsak mellőzzük itt annak vizsgálatát is, jelent-e anyagi hasznot a szovjetösszeköttetés Németországnak nagyszabású ipari megrendelésekkel, amelyek ígéretével csábítják a szovjet ügynökei a nyugati államok közvéleményét és diplomatait. Olyan üzleti szellemmel megáldott államok, mint Angolország és az Északamerikai Egyesült Államok, elutasító magatartásukkal mindenki előtt elég világossá teszik ezt a kérdést. Még annak a legkivált francia forrásból táplálkozó híradásnak komolyságát vagy alaptalanságát is feleslegesnek tartjuk elemezni, hogy a német birodalom legnagyobbbrészt német személyzettel Oroszországban rendezte be háborús ipartelepeit s különösen a mérges gázok gyártására szolgáló üzemeket.

Bizonyos ugyanis az, hogy a német nép, amely a világot elárasztó nagy kultúrájával a gondolat felsőbb körében képviseli az emberi szellemet, amelynek a dolgokat igaz megvilágításukban és teljes összefüggésben kell látnia, nem tévedhet meg annyira, hogy jövőjét banditák uralmához kösse s oly politikai rendszert alapítson meg, amely tagadása azon erkölcsi alapnak, amelyen felépült a *német* művelődés és minden polgárosultság. Bizonyos az is, hogy egyetlen politikus sincs Németországban, aki ne tudná, hogy a szovjettel való szoros együttthaladás csak úgy lehetséges, ha maga Németország is bolszevizálódik. Nincs tehát egyetlen komoly politikus sem a német birodalomban, aki ily áron óhajtana magához váltani a szovjet-barátság reális hasznát.

Ellenben vannak vágyak és illúziók, amellyel elragadják a népeket éppen úgy, mint egyeseket. Nagyon jól mondta egy történetíró, hogy 1919-ben egész népek teltek el a keserúséggel és a bosszúállás kiolthatatlan vágyával s mint egy csábító álmkép, úgy jelent meg előttük annak lehetősége, hogy a bolszevizmussal kiárusítják Európát Ázsiának. Aki emlékszik, az tudja, hogy ez az álmkép Magyarországon is megjelent 1919. március 21-én: amikor még alig tudta néhány ember, mit jelent egy maroknyi vakmerő börtöntöltelék tanácsköztársasága. Ez az illúzió megjelent Németországban is a fegyverszünetet követő idők borzalmas bizonyosságában a jövőt illetőleg. Ez az illúzió Magyarországon néhány nap alatt eltűnt, de Németországban ma is él. Nagy, hatalmas nép, tele duzzadó erővel megalázottan vergődik, hogy helyreállítsa gazdasági helyzetét s hogy kinyissa a súlyos érckoporsó fedelét, amelybe a versaillesi diktátum zárta. Ebben a helyzetben született meg a szovjet-barátság ábrándja, amely mint minden illúzió, szét fog foszlani, hogy felváltsa azt — amennyire Európának külpolitikai viszonyaiból ez idő szerint következtetni lehet — a valóság és józanság útjait járó együttműködés Angolországgal. Angolországtól különben is nagyon sok tanulni valója van Németországnak. Az első ezek közül az, hogy ez az ország sok csatát elvesztett, de az utolsót mindig megnyerte.

MISKOLCZY ÁGOST.